

De oorspronkelijk aan Maria gewijde kerk werd volgens de kronieken van abt Emo waarschijnlijk rond 1280 gesticht: *'ad honorem Dei gen. Mariae'*.

De laatromaanse zaalkerk staat in het midden van een wierdendorp. De muren hebben een dubbele geleding; de grotere bovenzone van het muurwerk heeft meer aandacht gekregen dan de benedenzone hetgeen de plaatsing van grote ramen mogelijk maakte. De benedenzone wordt geleed door spaarvelden met spitsbogen, afgewisseld door een dichtgemetselde ingang in de middelste travee. In de bovenzone zien we in de linker- en rechtertravee drie spaarvelden, met in de middelste het venster. Deze spaarvelden zijn opgevuld met siermetselwerk; dit is goed te zien aan de zuidzijde. De middelste travee, vroeger de ingangstravee, heeft slechts één raam. De oostwand vertoont een klimmend drielicht: drie ramen waarvan het middelste raam hoger is.

De traveeën worden van elkaar gescheiden door lichte, eenmaal versneden steunberen. Hier en daar zijn onder de dakrand nog resten van een boogfries te zien. In de 19e eeuw, toen de kap werd vernieuwd, is waarschijnlijk ook de topgevel van het koor afgebroken en vervangen door een dakschild.

In de 15e eeuw voegde men in het westen de ruim 20 meter hoge gotische toren toe. Tegen de noordzijde van de toren zit een onregelmatige vijfkantige traptoren. In de 18e eeuw kreeg de toren het huidige tentdak, galmgaten met spitse bogen en werd de westelijke ingang ingebroken.

In het interieur zijn de drie traveeën voorzien van meloenvormige koepelgewelven, rustend op spitse gordel- en muraalbogen. Het westelijk gewelf werd tegelijk met de bouw van de toren vervangen door een kruisribgewelf. Bij het verwijderen van de pleisterlagen kwam op de oostelijke gewelven de oude baksteenimitatie-beschildering weer te voorschijn en verschenen plantaardige ornamenten op het kruisribgewelf. Er kwam ook een wapenschild tevoorschijn, gevuld met bouwvakkersattributen: troffel, winkelhaak, hamer en bijl.

De binnenwanden van het schip hebben spaarvelden met spitse bogen. Rond de vensters is op de bepleistering een imitatie van natuurstenen blokken geschilderd. Dit geldt ook voor de bogen van het gemetselde oksaal, dat het koor afsluit van het schip (een van de weinige intact gebleven stenen oksalen in Nederland). Aan beide zijden bevinden zich lage vensters en op het koor zien we nog een piscina. Op het oksaal werd in 1531 het orgel geplaatst, een van de oudste, nog bespeelbare renaissance-orgels in Nederland. Bij de bouw werden orgelpijpen gebruikt uit het voormalige orgel uit de 15e eeuw. Tot de verdere aankleding behoren briefpanelen en met imitatiepijpen beschilderde luiken. In 1857 werd het orgel gereviseerd door H.E. Freytag. Een verdere restauratie vond plaats in 1973-'74. Daarbij werd de oude dispositie vrijwel geheel hersteld. Vanwege zijn ouderwetse aard wordt dit orgel vaak gebruikt voor historische concerten. Voor de bouw van het orgel werd het oksaal voorzien van een houten galerij.

De preekstoel is van het midden van de 17e eeuw en heeft tussen de getordeerde hoekzuilen fraaie barokke boogpanelen. De boeken van Vredeman de Vries, een bekend Nederlands architect en tekenaar uit de 16e eeuw, leverden de voorbeelden voor de ornamenten op de panelen. Het doophek met de merkwaardige korte balusters stamt uit de zelfde tijd; de bank met het wapen van de Ripperda's op het achterschot is van iets latere datum.